

Ft. Dr. Kuminetz Géza
Pázmány Péter Katolikus Egyetem
rektor

Kedves Bíboros atya, Nuncius atya, Nagykanclár atya, Tartományfőnök Úr, Generális atya és kedves érdeklődő jelenlevők!

Ma ilyen-olyan reform és haladó pedagógiák dívának, ám valamiért nem termik meg a nevelés igazi gyümölcsei. Mert mit látunk? Már Szentmártoni Mihály, a híres jezsuita pszichológus a '70-es években megírta, hogy a nyugati társadalmakban a társadalom kétharmada érzelmileg kiegyensúlyozatlan, erkölcsileg kiskorú és vallásilag primitív. A helyzet azt hiszem azóta romlott. Éppen ezért a pedagógiának egyik nagy kérdése így hangzik: Mi módon tud az ember egy fokozódó abnormis társadalmi környezet ellenére mégis normálissá fejlődni és az maradni?

Talán biblikus kifejezéssel mondhatnánk, hogy a sok farkas között ne legyünk farkassokká, hanem maradjunk bárányok. Először is rá kéne ébreszteni a cseperedő embert arra, hogy szükségszerűen és idejében munkálkodnia kell önmagán, hogy megváltozzék, hogy aztán ezáltal kibontakozhasson. Ehhez pedig idejében mestert kell keresnie és találnia, és vállalnia kell azt a fegyelmet, amit a mester kíván tőle. Mert, ahogy Brandenstein Béla nagy filozófusunk megfogalmazta: Az embert előbb szükségképp fegyelmezik, s csak aztán nevelik, és majd csak ezután tudja az ember önmagát is fegyelmezni, aztán önmagát is nevelni.

De hát kik ezek a mesterek? Hát gondolhatunk itt a szülőkre elsősorban, és ha a Szentmártoni-féle triáoszt nézzük, akkor én azt gondolnám, hogy a szülők feladata bizonyos szempontból a legfontosabb, tudniillik hogy az érzelmi kiegyensúlyozottságot biztosítsák a gyermekeiknek. Aztán vannak a tanítók, mindjárt azt gondolnánk, hogy legfontosabb dolguk, hogy a szakmai ismereteket átadják: fontos, de bizonyos értelemben fontosabb az, hogy az ép erkölcsi tudatot meggyökereztessek a növendékeikben. Továbbá itt vannak a lelkipásztorok, ők pedig elsősorban a vallási tudatnak a formálói kell, hogy legyenek.

De ébred máris a kérdés, hogy kinek a képére és a hasonlatosságára nevelik a gyermeket, az ifjat a szülők, a tanítók és a lelkipásztorok? A keresztény nevelés Krisztus képét állítja elénk, hiszen Krisztus a mesterek mestere, a tanítók tanítója, a nevelők nevelője. Csak neki van egyedülállóan eredeti és teljes képe nemcsak az Istenről, a világról, de rólunk, emberekről is. Ezért, ha őt követjük és helyesen követjük, akkor a

keresztény nevelés révén összhangba tudjuk hozni az emberben óhatatlanul ébredő és újraébredő feszülő ellentéteket. Ezek a természet és a kegyelem, az immanencia és a transzcendencia, az aktivitás és a passzivitás, az egyén és a közösség, a szabadság és az engedelmesség, a tekintély és az önrendelkezés, a fegyelem és a természetesség, a külső és a belső, a csend és a beszéd, az ösztön és az értelem, a dogma és az élet.

A jövő ezért minden időben a hiteles keresztény nevelése, csak adassanak hozzá nekünk hiteles szülők, tanítók és lelkipásztorok. Ezekkel a gondolatokkal köszöntöm a konferenciát és remélem mindannyian gazdagabban térünk majd haza.